

Obr. 15: Nákres (otisk) melodické píšťaly Országových dud. Příloha dopisu z října 1960

Bild 15: Zeichnung (durch Abreiben mit Bleistift entstanden) der Melodiepfeife des Dudelsacks von Joža Ország

JAK JSEM SE SETKAL S DUDAMI

Morava a dudy – dva pojmy, které spolu na první pohled příliš nesouvisí. U někoho vyvolají nanejvýš lhostejné či nechápavé pokrčení ramen, u jiného údiv a u jihočeských patriotů snad i jistou známku pohoršení. A přece je to relativně nedávno, kdy se takovému slovnímu spojení nikdo nedivil. Gajdoš, Gajda, Gajdůšek, Gajdek, to jsou jen námátkou vybraná jména, jejichž vznik bezprostředně souvisí s dudami – moravsky gajdami, a tedy jakýsi nepřímý důkaz o jejich někdejší přítomnosti v těchto končinách.

Když jsem se sám poprvé setkal se skutečnými gajdami, neměl jsem ani potuchy o jejich původu, historii či tradicích. Přesto, nebo snad právě proto si na tento moment vzpomínám docela přesně.

Palkovna, někdejší rožnovské výletní místo s pódiem a tanečním parketem v klidném, přírodním prostředí hned za městem. V padesátých letech ideální místo i pro konání tradičních Rožnovských národopisných slavností. Jako muzikantský začátečník a benjamínek místní cimbálové muziky jsem na slavnostech nemohl chybět.

Z tehdejšího dění si nepamatuji nic, kromě sólového vystoupení jakéhosi gajdoše. Jeho gajdy s mohutnými roztruby z volských rohů mně zcela uhranuly. Tímto sólovým gajdošem byl pan Josef Ország, učitel z Nového Hrozenkova a pozdější pracovník Valašského muzea v Rožnově. Ani ve snu by mě nenapadlo, že s tímto všestranným muzikantem a také zručným řemeslníkem-všeumělem, budu mít později možnost řadu let spolupracovat. Tehdy jsem viděl jen jeho impozantní nástroj. To bylo panečku něco úplně jiného než obyčejný klarinet, na který píská kde kdo. Měl jsem ale pochybnosti: patří dudy do našeho regionu, nebo ne? Stačilo však trochu zalistovat v historické literatuře a odpověď byla nasnadě. S batelským nadšením jsem v knížce Romantické povídky od A. Gallaše, spisovatele z nedalekých

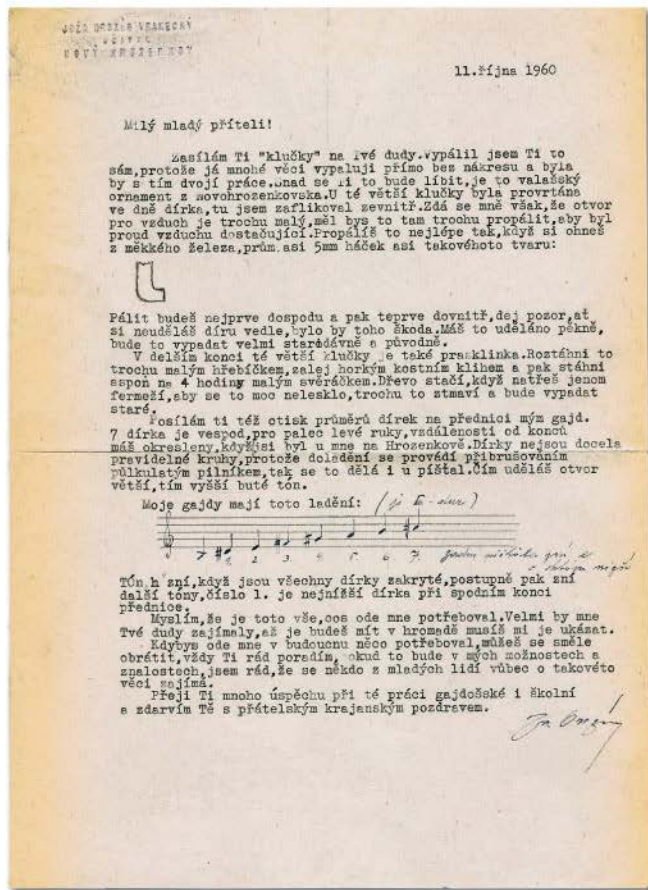
MEINE BEGEGNUNG MIT DEM DUELSACK

Nordöstliches Mähren und Dudelsäcke – diese zwei Begriffe scheinen auf den ersten Blick nicht zusammenzupassen. Einige Menschen lassen diese Begriffe eher kalt, andere werden höchstens mit der Schulter zucken, und eine Hand voll südschleicher Patrioten könnte vielleicht Anzeichen des Unverständnisses zeigen. Dabei ist es nicht so lange her, dass man solche Verbindungen ganz natürlich fand. Gajdoš, Gajda, Gajdůšek, Gajdek – das sind nur ein Paar Beispiele für Familiennamen, die unmittelbar mit den mährischen Dudelsäcken/Gajdy zusammenhängen oder von ihren Namen abgeleitet wurden. Sie sind auch ein Zeugnis der Verbreitung dieses Instruments in Mähren.

Als ich die erste Gajdy sah, hatte ich nicht die leiseste Ahnung von ihrer Abstammung, Historie oder von Traditionen, die mit ihr zusammenhängen. Vielleicht erinnere ich mich deshalb so deutlich an die erste Begegnung mit diesem rätselhaften Instrument.

Palkovna, einst ein beliebter Ausflugsort mit einer Tanzfläche unter freiem Himmel nahe bei Rožnov/Rosenau. In den Fünfzigern war dieser Ort eine gut frequentierte Veranstaltungsstätte des traditionsreichen Rosenauer Volksmusikfestivals. Ich als frisch gebackenes Mitglied hiesiger Folkloremusikgruppen durfte dort auf keinen Fall fehlen.

An den damaligen Aufenthalt und den Ablauf des Programms kann ich mich nicht mehr genau erinnern. Außer an den überaus eindrucksvollen Soloauftritt eines Dudelsackpfeifers/Gajdosch. Sein Dudelsack mit gewaltigen Schalltrichtern aus Rinderhörnern hat mich regelrecht hypnotisiert. Dieser mysteriöse Gajdosch war der Lehrer aus Nový Hrozenkov und spätere Mitarbeiter des Walachischen Museums in Rosenau, Josef Ország. Zu der Zeit konnte ich nicht einmal ahnen, dass mich mit diesem hervorragenden Musiker und Instru-

Obr. 16: Dopis od p. Országa z října 1960, vztahující se k mému prvnímú pokusu vyrobit gajdy

Bild 16: Ein Brief von Herrn Ország, der meine ersten Versuche, einen Dudelsack herzustellen, zum Inhalt hat. Er beschrieb kleinere Reparaturen samt dazugehörendem Werkzeug und die Stimmung seines Dudelsacks, dessen Melodiepfeifen-Abreibbild (siehe linke Seite) er mitschickte.

mentenbauer eine lange Zusammenarbeit verbinden würde. Mich faszinierte nur sein imponantes Musikinstrument. Das war jedenfalls etwas ganz anderes als eine »gewöhnliche« Klarinette, auf der jedermann herum dudeln konnte! Ich war aber einigermaßen verunsichert: Gehörte dieses Instrument überhaupt in unsere Region? Nach der Konsultierung einiger Bücher über die musikalische Geschichte unseres Landstrichs war für mich alles klar. Mit der Inbrunst eines Entdeckers fand ich in dem Buch »Romantische Erzählungen« des Schriftstellers A. Gallaš (der übrigens aus dem benachbarten Dorf Hranice stammte) folgende Sätze: „Im Jahr des Herren 1729 kamen zur Zeit des Jahrmektes zur Mittagszeit gezählte 24 Walachen mit Dudelsäcken, Geigen und Hackbrett in die Stadt Fulnek ... Die führenden Rebellen dieser Kompanie stammen vorwiegend aus der Rosenauer Herrschaft, vor allem aus Zubří/Wisentdorf und aus Hovězí/Rinderdorf ...“

Diese Zeilen spornten mich zur Gründung einer Gajdosch-Musikgruppe an. Damals, als fünfzehnjähriger Schüler, sah ich in diesem Vorhaben die Erfüllung meiner Träume, also begann ich unmittelbar mit deren Realisierung. Die Maschinenbaumittelschule in Vsetín/Wsetin war eine Ausbildungsstätte für Liebhaber fast aller möglichen Musikrichtungen. Vom Jazz bis zur traditionellen Folklore war hier alles vertreten. Und gerade mit der letztgenannten Gruppe schmiedete ich hochtrabende Pläne. Aber zur Gründung einer Dudelsackkapelle fehlte das Grundlegende: dieses geheimnisvolle

EINLEITUNG

Hranic, četl následující věty: „Roku 1729 přišli v den svatoborského jarmarku valaši v počtu 24 s dudami, houslemi a cimbálem po polední do města Fulneka. ... Hlavní zbojníci těže roty pocházeli větším dílem z vsackého a rožnovského panství, zvláště pak ze Zubřího a z Hovězího ...“ (»Památky o zbojnicích valašských, z jedné pamětní knihy jistého obyvatele zašovského vytažené«).

J.O. Vranecký, Hrabyně, okr. Opava.

13.4.1866.

Milý Janku!

Mám k Tobě jednu velkou prosbu, ale myslím, že při dobré vůli by byla i uskutečnitelná. Tento měsíc po neděli zahájí pro školy opavského okresu 10 výhových koncertů, na kterých předvádějí ukádky hry na všechny lid. Hudební nástroje, jako na potvoru se mně stalo, že mně vyňali moli na gajdách dříve do města. Požal jsem je Havlíčkovi, aby mně to popravili, bylo to asi 25 letna, od té doby jsem mu už 3 krát psal, též jsem mu poslal telegram a on vůbec neodpovídá, myslím, že asi vážně onemocněl a nebo je někde mimo ČR, protože já jsem mu dělal různé věci a má s mím zkušenost. Še odpovídal vždy velmi spolehlivě. Prosím si tuto situaci nemohu vysvětlit, so a tak jsem přišel na nápad, že bys mně mohl pomoci z kaše. Y, kdybys bý tak hodný a sapsjál mně asi na 1-2 dni své gajdy, protože jsou docela stejné jako moje. Je možné, že si za mě vlns rubeš, já bych se "radil při každém vystoupení asi 5 minut, protože při jiných nástrojích nemohu na žádný nástroj déle hrát. Kdybys byl ochoten toto pro me udělat, tož bych přijel na Vsetín, budu tam v pátek, 13. t. m. a kolem 16 / 6 / hod. odpoleďna budu na vsetínské nádraží. Je to by bylo rozumné, kdybys je vzal se sebou na siontu a na nádraží bys mně je předal. Kdyby nebylo možné toto, tož bych se v pátek odpoleďna jakýmli způsobem dostal do Liptá la k tobě, se vím ovšem šlo, to bys mně musel adělit a přebal bych si se u sebe. Oto by ovšem pro me bylo riskitější vzhledem k nedostatků času roš bud, prosím tě, tak hodný a napiš mně docela krátko, byl-li bys ochoten tut vše provést a též napiš, setkáme-li se na nádraží, nebo má přijet k tobě do Liptá la.

Janku, ale musíš mně napsat v každém případě i kdybys mně ty gajdika třeba puždit nemohl, protože bych musel hledat nějak jiné východiško.

Děkuji ti předem za ochotu a snazemá se s přátelským a krajaňským posravnem.
Mí, posím, **OBRATEM**, lépe pošli telegram!

Obr. 17: Kopie dopisu, který zaslal Joža Orszák Janu Smilkovi, o kterém je řeč v povídce o Liptálských gajdách

Bild 17: Kopie eines Briefes von Joža Orszák an Jan Smilek, der auch eine Rolle in der Erzählung über Gajdy aus Liptál spielt

Ungefähre Übersetzung:

Lieber Jan! Ich habe an Dich eine sehr große Bitte und hoffe, sie ist realistisch und erfüllbar. In diesem Monat starte ich für mehrere Schulen im Kreis Opava eine Serie von zehn Konzerten. Ich führe den Schülern vor, wie man auf verschiedenen Volksinstrumenten spielt. Und wie es der Teufel so will, haben Motten ein Loch in meinen Dudelsack gefressen. Ich schickte ihn zwar schon im Jänner an Herrn Havlíček zur Reparatur, aber dieser ist nun nicht erreichbar - entweder ist er krank oder außer Landes. Es ist sehr ungewöhnlich, da er immer überaus zuverlässig war. Da bin ich auf die Idee gekommen, dass Du mir mit Deinem Dudelsack aus- helfen könntest. Unsere Instrumente gleichen sich, und ich würde jedes Mal nur zirka fünf Minuten spielen und ihn wie meinen eigenen pflegen ...

(Es folgen nur noch organisatorische Anweisungen zwecks Übergabe des Instruments)

muziku založíme. Chuti máme nadbytek, chyběla pouze maličkost - onen tajemný hudební nástroj, pro budoucí techniky zcela malicherná překážka, prostě si ho vyrobíme. Nový Hrozenkov je od Vsetína kousek a domorodec, který se mezi spolužáky také našel, mne k panu učiteli uvedl. Dudy jsem okoukl, něco načrtl, a to bylo asi tak všechno, co jsem tehdy pro realizaci svého záměru udělal. (obr. 15 [str. 22], 16 [str. 23]) Až po letech, kdy jsem s panem Országem úzce spolupracoval a učil se zvládat

Tyto a další řádky byly inspirací k nápadu založit gajdošskou muziku. Tehdy, jako patnáctiletý středoškolák, jsem v tom neviděl žádný problém, a proto jsem začal s realizací záměru neodkladně. Vsetínská průmyslová škola strojnická byla líhni středně technických kádrů - lid studentský s rozmanitými zájmy, příznivci brněnské Komety, pražského Semaforu, tradičního jazzu a také tradičního folklóru. A s nimi jsme kuli plány: gajdošskou

Instrument. Aber das sollte uns nicht bremsen können, wir würden einfach einen Dudelsack bauen! Also begab ich mich nach Starý Hrozenkov, und unter Mithilfe eines einheimischen Mitschülers fand ich den gesuchten Lehrer und Gajdosch. Ich begutachtete seine Gajdy, machte ein Paar Skizzen, und damit hatte sich die Sache. (obr. 15 [S. 22], 16 [S. 23]) Erst nach Jahren, als ich bei Herrn Ország traditionelle Erzeugungstechniken im volkstümlichen Instrumentenbau lernte, erfuhr ich, dass er eine solche Entwicklung meiner Ambitionen geahnt hatte. Herr Ország war ein wahrer Pädagoge, er nahm mir meine anfängliche Untätigkeit nicht übel, sondern führte mich behutsam in die richtige Richtung. Und er sollte Recht behalten. Mich zog so oder so das traditionelle Handwerk magisch an. Zuerst nur peripher neben meiner Arbeit und frisch gegründeter Familie. Der Vorsatz, einen Dudelsack selbst zu bauen, bekam immer realistischere Formen. Und ich war nicht mehr allein damit, ich bekam einen unschätzbaren Verbündeten - Herrn Ország. Wir wollten zusammen bis zu den »Wurzeln« gehen. Also begaben wir uns auf die Suche nach »echten« alten Instrumenten. Der Dudelsack des Künstlers Jan Kobzáň war leider nicht mehr funktionsfähig, und die Gajdy, die Herr Ország besaß, war neu, erzeugt von František Havlíček, genauso wie das Instrument in der Erzählung »Gajdy aus Liptál«, die man auch in diesem Buch finden kann. Auf den ersten Blick sah dieses Instrument überaus eindrucksvoll aus, aber Herr Ország war mit ihm nicht recht zufrieden, und erst Jahre später begriff ich, warum. Deshalb waren wir auf der Suche nach ursprünglicheren Vorbildern. In unsere Pläne griff gnadenlos das Schicksal ein: 1977 starb unvermutet Herr Ország-Vranecký, und meine Vorsätze gingen wieder einmal auf Eis. (obr 17, 18)

Im Jahr 1978 kam aber, in Gestalt einer kurzen Zeitungsankündigung, ein neuerlicher Ansporn. Im Stadtmuseum in Volyň wurde die

taje tradičních řemeslných technik při výrobě lidových hudebních nástrojů, jsem se od něho dověděl, že takový vývoj předpokládal. Až tehdy jsem pochopil: byl to jeden z těch správných venkovských kantorů, kteří zbytečně neradili, nerozmlouvali, prostě rozuměli, a tím pomohli. V mém případě zcela jistě. Tradiční řemesla mne přitahovala. Ze začátku zlehka, okrajově, jen tolik, co se dalo stihnout vedle zaměstnání a jiných záležitostí, jako je starost o rodinu a o všechno, co jsem si jejím založením nadrobil. Zatím záměr vyrobít dudy dozrával. Už jsem na něj nebyl sám. Získal jsem zdatného spojence v osobě pana Országa, chtěli jsme oba jít tak říkajíc ke kořenům. Vzpomínal na malíře Jana Kobzáně a na jeho staré, bohužel již nefunkční gajdy. Ty, které měl pan Ország, byly nové, od pana Františka Havlíčka, stejně jako Smilkovy dudy z povídky »O Liptálských gajdách«. (obr. 19) Na pohled vypadaly imponantně, ale on s nimi spokojen nebyl a já až po letech pochopil proč. Proto jsme pátrali po původnějších podkladech. Do plánů však krutě zasáhl osud: v roce 1977 pan Ország Vranecký náhle zemřel a dudy šly opět na nějaký čas k ledu. (obr. 17, 18)

V roce 1978 však přišel nový impuls: výstava »Dudy a dudáci« v Městském muzeu ve Volyni. Kratičká zpráva v novinách znovu oživila někdejší klukovský záměr. Napsal jsem dopis autorovi výstavy, tehdejšímu řediteli volyňského muzea, panu Josefu Režnému. (obr. 20 [str.26]) Dostal jsem odpověď a spoustu materiálů o dudách. Několik let jsem ještě otálel a přešlapoval na místě, až teprve Dudácká dílna v roce 1985 (doprovodná akce Mezinárodního dudáckého festivalu ve Strakonici) mne postrčila dopředu. Taková sešlost vynikajících dudáků i výrobců, to byla zkrátka pro mne, jako začátečníka, zcela mimořádná inspirace. Tam jsem pochopil, že dobré dudy nevyrobím, dokud na ně nebudu umět alespoň trochu zahrát. Byl jsem sice již vlastníkem dud, a to dokonce

Ausstellung »Dudelsäcke und Dudelsackpfeifer« eröffnet. Ich schrieb umgehend dem Organisator dieser Ausstellung, Herrn Josef Režný, einen Brief. (obr. 20 [s. 26]) Er antwortete überraschend schnell, und ich bekam eine Menge Unterlagen über Dudelsäcke zugesandt. Trotzdem trat ich noch ein paar Jahre auf der Stelle, und erst die »Dudelsack-Werkstatt«, eine begleitende Veranstaltung des Internationalen Dudelsack-Festivals in Strakonice/Strakonitz gab mir den endgültigen Schubs in die richtige Richtung. So eine Zusammenkunft einzigartiger Dudelsackspieler und -erzeuger war für mich eine unbezahlbare Inspira-

Obr. 18: Joža Ország-Vranecký - zkoušení gajdy (jedna z mála dochovaných fotografií).
Valašské muzeum v přírodě v Rožnově p. Radhoštěm

Bild 18: Herr Joža Ország-Vranecký überprüft einen mährischen Dudelsack/Gajdy (eines der wenigen erhaltenen Fotos).
Archiv des Walachischen Freilichtmuseums, Rožnov pod Radhoštěm

Obr. 19: Pamětní gajdy J. O. Vraneckého. Vyrobil František Havlíček

Bild 19: Gajdy des J. O. Vranecký. Hergestellt von František Havlíček

Foto: Pavel Čip

Obr. 20: Jeden z prvních písemných kontaktů mezi panem Josefem Režným a Pavlem Čípem

Bild 20: Einer der ersten Briefe von Herrn Josef Režný an Pavel Číp

Ungefähre Übersetzung:

Sehr geehrter Herr,
danke für Ihre Wünsche, Brief und Fotografien. Ich weiß nicht, ob ich es Ihnen schon geschrieben habe, aber ein sehr schönes Gajdy-Exemplar ist im Museum der Stadt Olomouc/Olmütz zu sehen. Die Gajdy, die Herr Jožka Vranecký gemacht hat, ist schön, nur befürchte ich, dass die Metallröhren in der Biegung der Bordunpfeife und beim Blasebalg sehr verletzlich sind und entlang der Lötstellen leicht abbrechen könnten. Bei den Pfeifen selber macht es nichts, da sie nicht einer solchen Belastung ausgesetzt sind.
Welche Stimmung hat das Instrument?
Wenn Sie Ihre erste Gajdy machen, würde ich Kunstleder für den Luftsack empfehlen, es ist luftdicht und leichter zu verkleben und zu nähen. Darüber könnte man einen Überzug aus Kunstpelz oder Leder anbringen. Ich freue mich schon auf weitere Berichte über Ihre Instrumentenbau-Erfolge. Sollten Sie Interesse und die nötige Zeit haben, würde ich Sie gern auf das Internationale Dudelsack-Festival in Strakonitz aufmerksam machen, es findet von 29. bis 31. August 1980 statt. Mit herzlichen Grüßen und Wünschen guter Gesundheit, Freude und Erfolg in Ihrer Arbeit,
Ihr Josef Režný

Strakonitz, 27. 12. 1979

Vážený pane,

děkuji za milé a pěkné přání, dopis a fotografie. Nevím, zda jsem Vám už napsal, že velmi pěkný exemplář gajdy je v olomouckém muzeu. Gajdy zhotovené Jožkou Vraneckým jsou pěkné, avšak domnívám se, že velmi zranitelné. Kovové trubky v rameně huku a u dmychacího měchu se v místě sletování snadno lámou, u korpusů to nevádí, tam nedochází k tak velkému namáhání. Jak jsou laděné?

Až si budete dělat první gajdy, doporučuji použít na měch umělou usen, která je neprodyšnější, dobře se slepuje a šije. Přes ni se pak může přetáhnout textilní kožešinová náhražka nebo kůže.

Těším se na další zprávy o Vašich instrumentálních úspěších.

Pokud budete mít zájem a čas, upozorňuji Vás na další ročník Mezinárodního dudáckého festivalu, který bude ve Strakonících 29-31.8.1980.

Srdečně Vás zdravím, přeji hodně zdraví, hodně radosti ze zdaru Vaší práce.

Váš

Josef Režný.

Strakonice, 27.12.1979.

oněch památečných z pozůstalosti Joži Országa, jenže ty nehrály. S opravou pomohli kamarádi: manželka mého známého, dudáka Ládi Hřebačka z Poštorné u Břeclavi pocházela ze sousední vesnice. Při jedné z jeho návštěv u příbuzných mně gajdy uvedl do provozu a já je začal trápit. Trvalo mně celý rok, než jsem se s nimi trochu spřátelil. To už jsem začal zkoušet taky svoje první, zbrusu nové.

Osobní setkání s panem Režným, který je nejen vynikajícím dudákem a znalcem dudácké muziky, ale i zaníceným organizátorem všelikého dudáckého dění v Čechách, iniciovalo vzájemnou spolupráci. Začalo to rekonstrukcí hudebního instrumentáře pro lužicko-

tion. Dort begriff ich auch Folgendes: Ich konnte niemals ein gutes Instrument erzeugen, ohne es auch spielen zu können. Ich besaß zwar einen Dudelsack (aus dem Erbe des Herrn Joža Ország-Vranecký), aber dieser funktionierte nicht. Bei der Reparatur halfen Freunde und die Ehefrau eines mir bekannten Dudelsackspielers, Láďa Hřebačka aus Poštorná bei Břeclav/Lundenburg, die aus einem benachbarten Ort stammte und uns zusammengebracht hatte. Bei einem der Besuche ihrer Verwandtschaft in unserer Gegend zeigte er mir, wie man eine Gajdy »belebt«, und ich begann sie zu »quälen«. Es bedurfte eines ganzen Jahres, bis wir uns, die Gajdy und ich, halbwegs vertrugen. In der Zwischenzeit erzeugte ich auch das erste eigene Instrument.

Nachdem ich Herrn Josef Režný persönlich kennen gelernt hatte, begann auch unsere Zusammenarbeit. Herr Režný, der einer der bedeutendsten Dudelsackspieler, -kenner und begeisteter Organisator etlicher Festivals war, war mir immer eine große Hilfe und Inspiration. Wir begannen mit der Rekonstruktion von Musikinstrumenten der Volksgruppe der Bauzener Sorben. Später baute ich Dudelsäcke aus Böhmen, einige weniger geläufige und nicht zuletzt historische Sackpfeifen. Das alles war für mich nicht mehr als ein nettes Hobby, das ich neben meiner Arbeit betrieb. Das Jahr 1989 brachte einige grundsätzliche Änderungen mit sich. Die Firma, bei der ich angestellt war, wurde geschlossen, und aus meinem Hobby wurde eine existenzielle Notwendigkeit. Ich tat alles, um mich und meine Familie über Wasser zu halten. Man sagt: „Das Schicksal bevorzugt die, die vorbereitet sind ...“ Und ich war vorbereitet, zwar nur teilweise, aber trotzdem ...

Die Erzeugung eines Musikinstrumentes bedarf nicht nur einer Menge handwerklicher Geschicklichkeiten, sondern auch fundierter Kenntnisse der Akustik. Und gerade hier war ich nicht eben sattelfest. Bei der Lösung vieler akustischer Probleme

srbské sousedy z Budyšína, později došlo i na české dudy méně obvyklých ladění a konečně na dudy historické. Tím vším jsem se zabýval jen tak pro radost, vedle svého zaměstnání. Rok 1989 však přinesl zásadní změnu. Podnik, u něhož jsem byl zaměstnán, zanikl a najednou byla z koníčku existenční nutnost. Dělal jsem co jsem mohl, abych se udržel nad vodou. Říká se, že náhoda přeje připraveným. Já náhodou připravený byl, ale jen částečně. Stavba hudebního nástroje není jen řemeslo, ale i akustika. A tady jsem měl značné mezery. Vzpomněl jsem si na dřívější pravidelná setkání amatérských stavitelů dobových nástrojů v rámci České hudební společnosti, kterých se účastnili i špičkoví odborníci. S řešením akustických problémů tehdy pomáhal Ing. Jan Kašpařík z brněnské vysoké školy. S jeho vydatnou pomocí jsem své mezery ve vědomostech alespoň částečně záplatoval.

I spolupráce s panem Režným (obr. 22) nabyla jinou dimenzi a jiný spád: dostal jsem od něho nabídku podílet se na vypracování dokumentace nástrojů, které měly tvořit součást připravované výstavy o dudách užívaných na území Čech, Moravy a Slezska. Spolupráce na přípravě této akce znamenala pro mne obrovský přínos. Výkresová dokumentace, kterou jsem si postupně pořizoval, dostala řadu nových přírůstků. Obsahovala výkresy od nejstarších nástrojů, dochovaných z přelomu 18. století, až po nástroje z konce století devatenáctého. Měla však jednu vadu: byla neutříděná a značně chaotická. Jak ji však utřídít a podle jakých kritérií? Jak jsem se touto otázkou vypořádal, naznačím v kapitole příští, o typologii.

Foto: Marek Jaroš

Obr. 21: Hrubé gajdy. Vyrobil Josef Novosák (*1886–†1958) z Lanžhota

Bild 21: Sogenannte »grobe Gajdy«. Hergestellt von Josef Novosák (*1886–†1958) aus Lanžhota

Obr. 22: Pan Josef Režný na strakonickém dudáckém festivalu v roce 1989 s rekonstruovanými »gotickými« dudami od Pavla Čípa

Foto: Pavel Číp

Bild 22: Josef Režný beim Dudelsackfestival in Strakonice im Jahr 1989. In Händen haltet er einen rekonstruierten »gotischen Dudelsacks« aus der Werkstatt von Pavel Číp